

A Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság
Bf.III.63/2021/6. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2022. évi február hó 1. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

A másodfokú bíróság az emberölés bűntette miatt **Terhelt1** ellen indított büntetőügyben a Kaposvári Törvényszék 11.B.241/2021/8. számú ítéletét helybenhagyja.

A kiszabott szabadságvesztésbe a 2021. évi november hó 24. napjától a 2022. évi február hó 1. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt továbbmenően beszámítja.

Kötelezi a vádlottat 16.603 (tizenhatezer-hatszázhárom) forint másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Kaposvári Törvényszék 2021. évi november hó 24. napján kelt 11.B.241/2021/8. számú ítéletében Terhelt1 vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő emberölés bűntette miatt 12 év szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani azzal, hogy abból a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A szabadságvesztés tartamába a 2021. évi január hó 18. napjától a 2021. évi november hó 24. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította, rendelkezett a bűnjelekről és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.
- [2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott terhére hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében. A vádlott és védője nem élt jogorvoslati kérelemmel.

- [3] A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában és a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján is az ügyészség jogorvoslati kérelmét változatlan tartalommal fenntartotta.
- [4] A védő a nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.
- [5] Miután a fellebbezést kizárólag a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján – a kiszabott büntetés tartama ellen – jelentették be, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett rendelkezését, illetve részét bírálta felül. Ez a korlátozott felülbírálat azonban – figyelemmel a Be. 590. § (5) bekezdésében írtakra – kiterjedt azon eljárási szabályok megtartásának vizsgálatára, melyek megsértése esetén a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a Be. 608. § (1) bekezdése alapján az ítéletet hatályon kívül kell helyezni, továbbá érintette a bűnösség megállapítására és a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezéseket is. Ezen túlmenően a Be. 590. § (7) bekezdésében írtak szerint hivatalból kellett dönteni az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben is. Így a felülbírálat korlátozottsága – a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontjából következően – döntően abban jelentkezett, hogy a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította.
- [6] A felülbírálat során a másodfokú bíróság nem észlelt olyan eljárási – mérlegelést nem tűrő, ún. abszolút hatályon kívül helyezésre okot adó – szabálysértést, mely az ügy érdemi elbírálását akadályozta volna.
- [7] Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére és a cselekményének a minősítése is megfelel a büntető anyagi jogszabályoknak.
- [8] Amint azt a felülbírálat tárgyát nem képező tényállás tartalmazza, a támadást a sértett kezdte azzal, hogy először kézzel, majd kalapáccsal megütötte a vádlottat. Jelen ügyben tehát felmerül a jogos védelmi helyzet lehetősége. A jogos védelmi helyzet megállapíthatóságának feltétele, hogy a jogtalan támadás vagy annak közvetlen veszélye és az elhárító magatartás időben egybeessék. Ennek hiányában időbeli túllépésről van szó. A cselekménysorozat kezdetén a vádlott jogos védelmi helyzetben volt, hiszen apja megtámadta és bántalmazta, de a támadás vagy annak közvetlen veszélye elmúlt, miután a kezéből a kalapácsot kivette. Ezzel a Btk. 22. § (2) bekezdésében szabályozott jogos védelmi helyzet megszűnt. Az ezt követően kifejtett cselekmény – id. sértett halálát eredményező bántalmazás – a védekezéshez már nem volt szükséges, ezért a jogos védelem nem állapítható meg.
- [9] Az időbeli túllépés felvetette ugyanakkor az erős felindulásban elkövetett emberölés vizsgálatának szükségességét. A Btk. 160. § (1) bekezdésében és 161. §-ában írt rendelkezéseket egybevetve megállapítható, hogy az emberölés büntetnének és az erős felindulásban elkövetett emberölésnek, mint privilegizált esetnek az elkövetési magatartása azonos, mindkettő nyitott törvényi tényállással megvalósuló eredmény-bűncselekmény. Az emberölés privilegizált esete akkor állapítható meg, ha az elkövető ölési szándéka erős felindulásból fakad, ezen erős felindulás méltányolható okból származik, és az ölési cselekmény ennek az indulatnak a hatása alatt, rögtönös cselekményként megy végbe. Az e kérdésben követett, kiforrott ítélkezési gyakorlat szerint az ölési cselekményt kiváltó indulat akkor tekinthető a privilegizált eset megállapítására alkalmasnak, ha egyfelől az elkövetőn kívül álló ok miatt keletkezik, másfelől élelaktani alapon jön létre, azaz nem kóros természetű; tehát nem vezethető vissza az elkövető kóros elmebeli vagy pszichés állapotára, és az ebből származó, minőségileg a fízológías indulattól elkülöníthető tudatborulására.
- [10] Az így kialakult indulat akkor tekinthető a Btk. 161. §-ának megállapításához megkívánt mértékűnek, ha az érzelmi fellobbanás hatására az elkövető belső egyensúlya megbomlik, tudata elhomályosul, és ennek következtében a cselekvéshez vezető akaratelhatározás

folyamata jelentősen lerövidül (a motívumok harcaként jellemzett lélektani folyamat a cselekvést nem előzi meg), ezáltal a megfontolás, meggondolás szokásos mértéke is lehetetlenné válik. Végezetül a privilegizált alakzat megállapításának feltétele az is, hogy legalább bizonyos fokig erkölcsi szempontból menthető legyen az az indok, amely az elkövetőben a nagy intenzitású indulatot kiváltotta, és amelynek hatása alatt az ölési cselekmény végbemegy, vagy legalábbis az elkövetési magatartásának kifejtése megkezdődik.

- [11] Valamennyi körülményt a fentiek szerint egyenként és összességében vizsgálva a vádlott erős felindulása megállapításának feltételei az ügyben maradéktalanul voltak megállapíthatóak.
- [12] A jelen ügy tárgyát képező esetet megelőzően hasonló, kölcsönös tettelegesséig fajuló veszekedések a vádlott és a sértett között korábban is rendszeresek voltak. A cselekményt megelőzően mindketten italoztak. Az ittas állapot nem mindig zárja ki a fiziológiás indulat létrejöttét, de jelen esetben a vádlott maga is elismerte, hogy a cselekmény elkövetésében az alkohol szerepet játszott [*nyomozati iratok 51. sorszám 9.4.1., Terheltl vádlott vallomása 8. oldal, (1) bekezdés*]. A sértett mindennapos, rendszeres agresszivitása a vádbeli időpontban a vádlottnál elérte azt a kritikus határt, amelyet ittassága miatt az adott esetben nem volt képes kontrollálni.
- [13] Felindultsága méltányolható okból – a sértett aktuálisan agresszív magatartásából és korábbi sérelmeiből – származott, azonban az indulat tudatát teljesen nem homályosította el, a cselekmény elkövetése alatti és utáni viselkedése meggondolásra utaló ismérveket mutatott.
- [14] Az irányadó tényállás szerint tudat-beszűkültség állapot nála nem volt megállapítható. A sértett bántalmazása során két alkalommal eszközt váltott, a kalapácsos ütések után késsel elvágta az apja nyakát, majd baltával is fejbe ütötte. Az elkövetés után céltudatosan cselekedett. A testvérének telefonált, a történetek lényegét neki elmondta, majd segítséget kért a holttest eltüntetéséhez.
- [15] Kétségtelen, hogy az emlékezetkiesés egyik jellemző kísérője a tudatot elhomályosító indulatnak. Ez jelen ügyben is kimutatható volt [*nyomozati iratok 51. sorszám 9.4.1., Terheltl vádlott vallomása 8. oldal, (1) bekezdés*]. Az ítélkezési gyakorlat azonban konzekvens abban is, hogy a cselekményre a véghezvitelét követő későbbi visszaemlékezés sem feltétlenül zárja ki a nagyfokú fiziológiás indulat hatására elkövetést.
- [16] A fentiek alapján az erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének feltételei maradéktalanul nem valósultak meg. A vádlott cselekményét tehát helyesen minősítette különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének az elsőfokú bíróság.
- [17] Mindezek megállapítása után a további felülbírálat már a bejelentett jogorvoslati kérelemhez igazodóan, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezés vizsgálatára szorítkozott.

- [18] **II.**
- [19] A Btk. 160. § (2) bekezdésében meghatározott bűncselekményre a törvény tíz évtől húsz évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását rendeli. Határozott tartamú szabadságvesztés kiszabása esetén annak Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti középértéke tizenöt évi szabadságvesztés.
- [20] A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság túlnyomórészt helyesen tárta fel.
- [21] A vádlott kitartó szándékkal, többféle eszközzel, időben is elhúzódó magatartással követte el a bűncselekményt közvetlen hozzátartozója, édesapja sérelmére. Ugyanakkor a nagyfokú sértetti közrehatást a másodfokú bíróság nagyobb nyomattal értékelte a vádlott javára.

Jelen esetben a szokványost jóval meghaladó sértetti közrehatásról van szó. E körben nem csupán a sértett bűncselekményt is megvalósító, bántalmazó magatartását, hanem a vádlott és a sértett közötti több évtizedes – jelentős részben sértettnek felróható – családon belüli viszályt is figyelembe kell venni. Erre is tekintettel a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által kiszabott 12 év szabadságvesztés a Btk. 79. §-ában megfogalmazott büntetési célok eléréséhez szükséges, de egyben elégséges is.

- [22] Ezért az ügyészség súlyosításra irányuló fellebbezése nem volt megalapozott.
- [23] Az egyéb rendelkezések is törvényesek voltak, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [24] Az előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámítása a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdésén alapul.
- [25] A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a vádlott a Be. 613. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az államnak.

P é c s, 2022. február 1.

Dr. Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Bencze Beáta s.k. előadó bíró, Dr. Hudvágner András s.k. bíró

A Kaposvári Törvényszék 11.B.241/2021/8. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.III.63/2021/6. számú végzése folytán a 2022. évi február hó 1. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Tóth Sándor s.k.
a tanács elnöke